

BUORRE JA JA ÁŠŠÁLAS GIRJI NUORTASÁMIID BIRRA

Dán čavččá almmustuva dáppe Suomas bealde nuortasámiid ovddeš luohámušommái Matti Sverloff 'a čállán girji "SUONJELIN saamelainen perintö". Sámegillii "Suonjel sámesiidda árbi." Girji govve nuppi máilmmesoadis Ruošša háldui báhcán ovddeš Suonjel sámesiidda eallima. girjji čáli Mtti Serloff lea ieš riešádan Suonjel sámesiidda 1923. Beahcán lea moadde jagi das ovdal laktojuvvon Tarttu ráfisoahpamusas Supmii. Dan ovdal dat lei leamašan mánga čuohte jagi Ruošša vuollásažžan.

Girji lea čielgasit ja miellagiddevaččat čállojuvvon. Erenoamáš bures Sverloff lea mu mielas muitalan nuortasámiid birra. Čáli govvida nuortalaččaid dološ vieruid hui deaiviilit iige badjelgeahča maŋgii sin boares áigasaččan navdojuvvon eallinvuogi. Lohkki oahpásmuvvá nuortasámiid oskui, gillii ja sosiálalaš vuogádahkii, man vuodđun lea bearaš ja sohka. Čáli deattuha luonndu stuorra mearkkašumi dalá nuortasámiid eallimis. Girji dohkke buorre oahpamáteriálan daidda olbmuide geat hállet luonddumaŋggaláganvuoda dorvvasteamis ja bissovaš ovdáneami juksamis.

Girjji bokte oazžut čielga gova nuortasámiid historjjás. Čáli buktá bures oidnosii ahte olmmos ii sáhte leat luonddu hearrá, muhto šaddá dušše vuogáiduvvat dasa, jos áigu ceavzit. Dán dáiddu leat nuortasámit gartan oahppat garra geahččalusaid bokte. Girjji lohka oktavuodas bisánin smiehtat nuortasámiid šiega luonddu ja garten imaštallát sin vuogáiduvvama alla daiddu. Dathan lea maiddá ášši masa giddejedje muđuid fuopmášumi suopmelaš soahtehearrát maŋimuš soađi áigge.

Sverloff muitala girjjistis maiddá nuortalaččaid jahkodatfárreemiid birra. Dálvá olbmot čoahkkanedje dálvesiidii. Dálvi lei sosiálalaš oktavuodaid dikšuma áigi. Mánáin lei dalle dilli vázzit skuvlla, gullat áddjain ja áhkuin maidnasiidja daid ja kulturdeavvademiid bokte sii ohppe buorebut dovdat iežaset ja eará kultuvrraid. Girjji mielde nuortasámit áddejedje nuppi ollbmo ja ledje hui veahkkái. Nuortasápmelaš nisuge oazžu girjjis sutnje gulli olmmošárvvu.

Go lea lohkan girjji, de ii sáhte eará go imaštallat, mo diekkár uhca olmmoščearda lea niege guhká nagodan goavis eallinbirrasis bajásdoallat iežas eallinvuogi, giela ja kultuvrra.

Jouni Kitti